

1220

Ton germà

(ALDC, VIII, 1940. *Ton germà*)

Per a l'origen de *ton* i la variació vocàlica *t[o]n/t[u]n*, veg. mapa 1219. *Germà* (s. XIII), nucli del sintagma (var. *t[u]n girmà* 5, 6, per assimilació a la palatal; *t[u]n txermà* 102, 106, 132, 134, *ton txermà* 89, 138, amb apitxament; *ton txirmà* 99, per assimilació de la vocal a la consonant palatal), deriva del llat. GERMĀNUS 'veritable, autèntic', abreviació de FRATER GERMANUS 'germà de pare i mare', que va substituir l'antic *frare* (< FRATER), reservat per a designar els religiosos (var. *f. ta germana* 112, de la qual s'ha format l'analogic *ta germà* 62, 63). La forma perifràstica més estesa, *el teu germà*, presenta var. com *el teu txermà*, amb apitxament (90, 149, 157-162, 164, 165, 167, 168, 170, 171); *lo teu germà*, en poblacions nord-occ. (var. *lo tu txermà* 108, forma híbrida de cat. i cast.-arag., com

tu tgermà 93, *tu txermà* 93, 125 i, més forana, *tu txermano* 87, 94, 100); *es teu germà* (bal., 47 [Tossa de Mar], 182 [Tàrbena]); *el teu girmà* 1; *la teua germana* 36, *els teu germans* 45.

Altres variants: *ma germà* 61 (*ma germana* 190), *m[u]n germà* 67, 83, 85, 190, *m[u]n germans* 67, *mi txermà* 108, 125, *el meu germà* 38, 96, 98, 155, *lo meu germà* 86; *s[u]n germà* 190.

Si comparem la distribució areal dels significants corresponents a aquest enunciat, notem que la isoglossa *ton* (*pare*) que trobàvem en aquell mapa (mapa 1219) en val. i bal. ha estat substituïda per *el teu* (*germà*).

Són mots normatius *ton*, *el teu*, des del DG_I, 1932.

